

Schinkelbos(24 april), Diemerpark en Vijfhoek (1 mei), Duin en Kruidberg (21 mei) en tot slot de landgoederen bij 's Graveland en de Dammerkade bij Ankeveen (5 juni). De excursies werden dit jaar op enthousiaste wijze begeleid door Evert Pellenkofft, Frank van Groen, Frank Visbeen, Merijn van Leeuwen, Rob Baars, Teun van Dijk en Walter Duyves. Tijdens de excursies wordt in kleine groepen gekeken en geluisterd naar vogels. Er is uiteraard volop gelegenheid tot het stellen van vragen.

Naast de zangvogels en hun geluiden wordt uiteraard ook aandacht besteed aan andere interessante vogels die in beeld komen. Tijdens de vijf excursies zijn in het totaal 118 soorten vogels waargenomen. Veel aandacht was er voor de herkenning van de zang van algemene soorten zangvogels. Bijzonder was een Vale Gier die door één groep werd gezien in Duin en Kruidberg. Andere bijzondere waarnemingen betroffen een Purperreiger over de Vijfhoek, een Wespandief boven het Spanderswoud en Bepijlsters in het Schinkelbos.

Na afloop van de cursus zijn de antwoorden op de opdrachten in de cursusklaarper per mail naar alle cursisten gestuurd.

De jaarlijkse vogelcursus draagt bij aan de het verspreiden van kennis over en liefde voor wilde vogels in en rond Amsterdam, één van de doelstellingen van de vogelwerkgroep. Door de vogelcursus worden de cursisten gestimuleerd hun hobby verder te ontwikkelen. Tijdens de lessen kunnen de cursisten medevogelaars in een ongedwongen sfeer ontmoeten. Naar aanleiding van de cursus worden elk jaar weer verschillende mensen lid van de vereniging, gaan op eigen houtje het veld in en maken kennis met andere vogelaars. Hopelijk draagt de cursus op termijn ook bij aan de andere doelen van de vogelwerkgroep, te weten onderzoek naar vogels en bescherming van vogels.

Lush, een zeldzame soort voor de regio Amsterdam

FOTO: MARIANNE SLOT, LUBURG, 8-10-2016

Vogelveren Theo van Lent

Vogelliefhebbers kunnen het niet laten om voortdurend op vogels te letten.

Of er iets te zien is, of te horen. Je kent het wel, je staat te praten met iemand op straat maar je kijkt onwillkeurig over diens schouder naar een overvliegende vogel. Meestal een tamme duif of een Kokmeeuw, maar je weet maar nooit, je moet het gewoon zien!

Als je de eerste Merel van het seizoen hoort zingen wil je meteen tegen een voorbijganger zeggen: 'Hooft u dat? De eerste Merel van het jaar!' Het

zien van een formatie ganzen boven de stad doet je van je fiets afstappen. Als het stadsgeluid niet te hard is

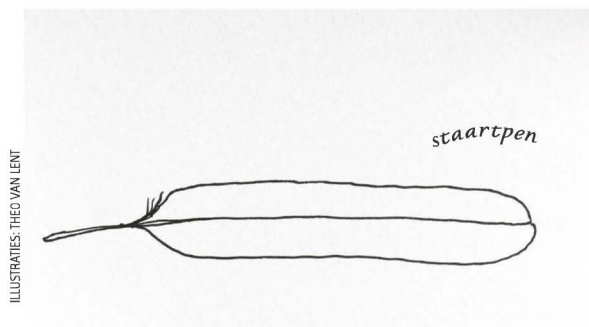
kun je de ganzen horen. Wat prachtig! Je begrijpt eigenlijk niet dat andere mensen zoiets moois niet eens opmerken. Ik

kijk altijd op straat of ik veren zie liggen. In bos en veld ook, zeker als het een prooirest betreft, maar je loopt altijd wel eens over straat. Je kunt vrij gemakkelijk de soort determineren en je kunt zien op welke plek de veer in de vogel heeft gezeten. Ik neem een mooie verse veer altijd mee, maar ik ben dan ook een plumofiel én (uiteraard) in het bezit van een plumarium. Stel, je vindt deze veer op straat.

FOTO: ROBERT HEEMSKERK

Een prooirest van een Wilde eend (vrouw)

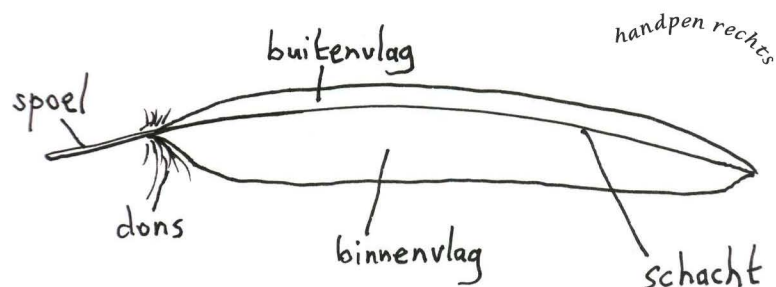
ILLUSTRATES: THEO VAN LENT

Aan de vorm en de grootte zie je meteen dat het geen donsveer kan zijn, het is een slagpen of een staartpen. Dit is een staartpen, te herkennen aan het min of meer evenwijdig lopen van de buitenlijnen. Welke vogel heeft deze staartpen verloren? Als je dat wilt weten dan zijn er goede boeken over veren, die ik onderaan

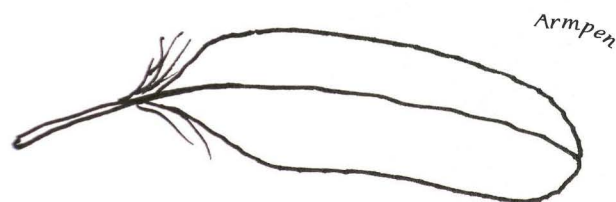
dit artikel vermeld. Op facebook bestaat de site 'Determinatie van veren'. Om een veer op naam te brengen is het belangrijk om de lengte vast te stellen. Als mensen een veertje met hun telefoontje fotograferen, leggen ze er een euromunt bij, dan heb je een idee van de grootte. Maar het mooist is natuurlijk een centimeter erlangs.

Dan deze veer.

Nu wordt het tijd de Svensson 'ANWB Vogelgids van Europa' erbij te pakken. Aan de binnenkant van het omslag staat een afbeelding van de bovenvleugel. De slagpennen worden gesplitst in hand- en armpennen. Dit is een handpen, er is een lichte inkeping te zien, die overigens per vogelsoort verschilt.

Een gemiddelde armpen ziet er zó uit.

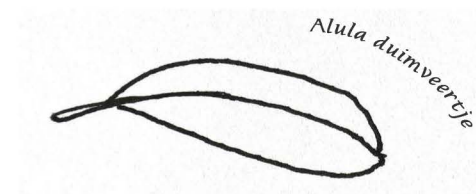

Die is meer symmetrisch dan de handpen.

Let wel, dit zijn allemaal basisvormen. Een staartpen van een kauw ziet er anders uit dan die van een wilde eend. De handpennen van een fazant zijn stijf en wat gebogen, maar hebben toch de 'oervorm'. Daar heb ik het in deel 2 over.

De mooiste veertjes vind ik de duimveertjes of alula's.

Ze zijn zeldzaam, elke vogel heeft er maar acht: vier links, vier rechts. Je kunt bij een biddende Torenvalk die veertjes halverwege de voorvleugel mooi zien, maar dan moet het niet te hard waaien. Ze dienen voor de stabiliteit. Bij een landende reiger kun je ze mooi zien 'opwaaieren' op het moment van de landing.

Op straat liggen niet zo vaak veren, betere plekken zijn parken waar aan een vijverrand veel veren te vinden zijn. Die zijn meestal van meeuwen en eenden. 's Zomers kun je in Waterland vaak op één plek diverse veren van de Knobbelswaan vinden.

Maar het allermooiste is het vinden van een prooirest. Als deze vers is kun je de bovengenoemde slag- en staartpennen verzamelen en ook de donsveren bekijken. Bij een Zanglijster zie je hoe de spikkels op de borst en buik per veertje worden gevormd.

Een prooirest van een Wintertaling is ook niet te versmaden: het groen op de armpennen die voor de glanzende spiegel zorgen en de borstveertjes met een uiterst dunne bandering.

Alle pennen én de duimveertjes zijn hier goed te zien

Behalve de vleugelpennen en de staartpennen heeft een vogel talloze dek- en donsveren. Als je er een los ziet liggen is het vaak moeilijk, zo niet onmogelijk om zo'n veertje op naam te brengen. Maar er zijn uitzonderingen. De kleine handpendekveertjes van de Gaai zijn onmiskenbaar met hun zwarte en blauwe streepjes. Iedere vogelliefhebber neemt dat veertje mee! Een dekveer van een Fazant is ook herkenbaar door de tekening.

Als je veren wilt leren kennen is een tocht langs het strand of langs een parkvijver een goed begin. Daar liggen veel veren en kun je de grootte ervan meteen vergelijken met andere veren.

Van de Noordzee tot de Bosporus 3

Column Jacques Grégoire

Jacques Grégoire is kunstenaar en wandelt voor zijn nieuwe kunstproject in de voetsporen van de Britse schrijver Patrick Leigh Fermor, die in 1932 van de Noordzee naar de Bosporus liep.

Voor De Gierzwaluw zet hij zijn observaties op papier van de vogels en van alle bijzonderheden die hij tegenkomt op zijn drie jaar durende reis. Het is een kunstwerk, deze tocht langs de Rijn en Donau, op zoek naar de basis van Europa door onderzoek naar de geomorfologie en de daaruit voortvloeiende verspreiding van vogels over het continent. Elke dag schetst en aquarelleert hij het veranderende landschap en portretteert hij in inkt de vogelsoorten die hij tegenkomt.

Winter Reise in februari en maart 2016. De tocht van Heidelberg naar München op het omslagpunt van winter naar voorjaar is het nemen van een bepaald risico wat betreft de omstandigheden waaronder ik ga lopen. Ik ben op alles voorbereid, van stromende regen tot een dik pak sneeuw.

Op de toppen van de bergen boven Heidelberg ligt in de schaduw nog sneeuw. Het is fris met een temperatuur van 5 graden onder nul, maar de lucht is helder en een waterig zonnetje geeft toch een gevoel van warmte. Ik word begroet door de geluiden van de Kraai, mussen, Boomklevers en een Groene Specht. De eerste wintervogel die ik zie, een Koperwiek, scharrelt onder een oude appelboom terwijl hij zich te goed doet aan het rottende fruit. Ik neem rustig de tijd om de vogel te observeren en verbaas me hoe dichtbij ik kan komen.

De lunch geniet ik in de luwte van een

Als veren goed droog zijn kun je ze prima bewaren in een schoenendoos of een afsluitbare plastic doos. Zelf heb ik nog ruiveren van de Havik van de Utrechtse Heuvelrug die bijna vijftig jaar geleden zijn opgeraapt. Mocht je een veer vinden die je niet kunt thuisbrengen, mail mij op theovanlent@gmail.com. Let wel, de determinatie is niet verzekerd. Maar bij de facebook-pagina 'Determinatie van veren' zitten een paar experts.

Tracks and signs of the birds of Britain & Europe
Roy Brown, John Ferguson, Michael Lawrence
and David Lees
Helm identification guides

Vogelveren (Uit het Duits vertaald)
Einhart Bezzel
Fontaine uitgevers

Die Federn der Vögel Mitteleuropas: Ein Hand-
buch zur Bestimmung der wichtigsten Arten
Hans-Heiner Bergmann
Aula

Facebook-pagina 'Determinatie van veren'

Internetsite van Michel Klemann

